

desfilen per les planes aumíiques de l'hagiografia quirúrgica i dels quals, si us ne fes el panegíric, seria, emprant els mots a Bernat Metge. «empènyer amb la mà la nau qui ha bon vent». (1)

Però, fa mitja centuria que brollaren de la Facultat de Medicina nostrada, hereva d'aquell Reial Col·legi de Cirurgia en el qual explicaren *En Gimbernat* i *En Virgli*, un esbart de joves qui cada un d'ells excel·li en les disciplines de la seva predilecció, i que ja en les aules se distingiren com cèl·lules perfectes de l'organisme escolar. Entre aquest bell estol de falagueres esperances per a la Ciència, ocupava lloc preeminent el nostre *Cardenal* al qui havia d'oferir-se l'avinentsa de importar les doctrines listerianes, nascudes a l'escalf de les genials troballes de *Pasteur*, enderrocant els ídols en predicament i començant a il·luminar el cosmos medical amb l'or i porpra de la celística qui, destriant tenebres, havia d'ésser la novella aubada de la moderna Cirurgia.

D'ençà d'aquest moment crític, sobtadament ascensional, la nostra Cirurgia seguí sincrònicament el desenrotllament de la Cirurgia mundial fins arribar a l'actual meravella de l'asèpsia, la qual ha salvades moltes vides que irremissiblement serien perdudes amb els antics procediments: però, conhortem-nos amb les que ja ha salvades i les que salvarà en el pervindre, recordant el que deia Ciceró a Brutus, quan aquest lamentava la mort de Torquatus i de Triarius: «Si és dolorosa la memòria dels mals passats, ho és més encara l'esperança dels mals futurs» (2).

Dada la humanal resistència a acceptar lo nou, esdevingut no per evolució sinó revolucionariament, i tenint en consideració les arrels de lo vell, difícils d'arrebassar tant per la llur pregonesa com pels prestigis llegendaris de llurs sembradors, convindrem que poc hauria copsada el *Doctor Cardenal* la dignitat suprema de capdill, i merescut el Principat entre els seus, si l'haquessin regit una intel·ligència vulgar i una idiosincràcia indolent. Però, home de cervell clar i ferma voluntat, d'alt intel·lecte quirúrgic devot de l'estudi, treballador infatigable i excel·lent tècnic, fou l'heraut a posta dels novells procediments i, sense pensar-ho i sense voler-ho,

formà escola, àdhuc malgrat l'absència de do de gentes i la seva tradicional espontaneïtat, a voltes inoportuna i sempre infantilment ingènua.

Jo, qui tinc a gran honor haver feta la meua carrera estant d'intern en l'Hospital del Sagrat Cor a les ordres del Doctor *Cardenal*, record com si fos ara els qui en els primers anys acudien en romiatge científic a veure'l operar, embolcallat el camp d'intervenció en la boira del *spray*, i admiraven aquella precisió i elegància en ell característiques, i sobre tot la seva rapidesa i serenitat en resoldre les dificultats inesperades que en el transcurs de l'operació desiriara s'oferien, ja sia per anomalies anatòmiques, ja sia per celades complicacions patològiques. I els estudiants sempre hi aprenien nous procediments i una tècnica per ells ignota, i els metges, testimonis presencials, al sortir de l'Hospital, tàcitament consagraven el mestratge de l'eximi cirurgià, reconeixent que havien après quelcom que a l'entrar-hi no sabien. I així fou com, un dia i altre dia, un any darrera l'altre, s'entreteixí, per voluntats devotes, la corona d'un prestigi que no es mustiga.

Generacions de metges han passades per aquella casa plasmant-hi llur esperit quirúrgic i després, com apòstols, han escampada a eixam per tota Catalunya l'excelsa obra del Mestre. És per ço que avui, agraïts els metges catalans, exercint una funció inherent a la civilitat com és contrastar valors espirituals, celebrem aquest homenatge sentint el gaudi de la seva exteriorització. Cinquanta anys de vida professional pot assolir-los tothom mentre els visca, però una llarga vida no és cotitzable com les Llotges de l'esperit i no té cap mèrit, si no aporta a la història de la civilització dels pobles un patrimoni petit o gros de ciència o sentiments, que contribueixi a millorar els homes fent que sien més intel·ligents i més bons. Les vides vulgarment vegetatives, egoísticament visudes sense esforç i sols per inèrcia, per molt que perdurin, per a la humanitat no compten ni son mereixedores que se'n preocupi, car al continent humana se l'honora sols quan encarna un contingut honorable. En canvi, el que ja no és tan avinent, el que no pot fer tothom per més que visca, car el fer-ho constitueix privilegi concedit a una minúscula selecció, és mantenir per espai de cinquanta anys seguits, sense defalliments ni depressions i mercès a les condicions excepcionals que en sa persona s'acoblen, la hegemonia

(1) *Somni*.—Ms. Ateneu Bar., fol. 145 g., segon corond.

(2) «...sileamus, inquam, Brute, de istis, ne auceamus dolorem; nam et præteritorum recordatio est acerba, et acerbius expectatio reliquorum.»—CICERÓ, *Brutus*. LXXXVI.